

Kıbrıs Sorunu ve 21-25 Aralık 1963 (Kanlı Noel) Saldırıları

Yrd. Doç. Dr. Mehmet BALLYEMEZ

Kıbrıs İlim Üniversitesi

Kıbrıs Araştırmaları Merkez Md./KHO Harp Tarihi Öğretim Üyesi

KONFERANS PLANI

- * Tarihsel Arka Plan
  - İngiltere'nin Kıbrıs'taki Varlığı
  - Rumların Enosis Faaliyetleri
  - Türkiye'nin Kıbrıs Politikası
- * Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kuruluşu ve Felsefesi
- * 1960-1963 Yıllarındaki Gelişmeler
- * Kanlı Noel Saldırıları
- * Sonuç

Kıbrıs'ın Stratejik Konumu

Kıbrıs'ın Stratejik Konumu

- * Kıbrıs stratejik konumundan dolayı tarih boyunca çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmıştır.
- * Osmanlı Devleti, 1571 yılında Kıbrıs'ı fethetmiş ve 307 yıl boyunca adada egemen olmuştur.
- * İngiltere, 4 Haziran 1878 tarihinde imzalanan Kıbrıs Konvansiyonu sonrasında adadaki yönetimi «Geçici» olarak ele geçirmiştir.

Kıbrıs'ta İngiliz Egemenliğinin Başlaması

The Cyprus Gazette. (EXTRAORDINARY.) (Published by Authority.)

No. 1186.) THURSDAY, 5TH NOVEMBER, 1914.

THE following Order issued this day by The King's Most Excellent Majesty in Council, is published for general information.

NICOSIA,

5th November, 1914.

ORDER IN COUNCIL.

BY THE KING.

WHEREAS, by virtue of the Convention of definitive alliance between Her Majesty Queen Victoria and His Imperial Majesty the Sultan signed on June the fourth, 1878, the Annex to the said Convention signed on July the first, 1878, and the Agreement signed on behalf of Her Majesty and His Imperial Majesty the Sultan on August the fourteenth, 1878, His Imperial Majesty the Sultan assigned the Island of Cyprus to be occupied and administered by England upon the terms and conditions specified in the said Convention, Annex and Agreement;

AND WHEREAS, by reason of the outbreak of war between Her Majesty and His Imperial Majesty the Sultan, the said Convention, Annex and Agreement have become annulled and are no longer of any force or effect;

AND WHEREAS it has, for the reasons hereinbefore appearing, seemed expedient to His Majesty that the said Island should be annexed to and should form part of His Majesty's Dominions, in order that proper provision may be made for the government and protection of the said Island;

NOW, THEREFORE, His Majesty is pleased by and with the advice of His

1. From and after the date hereof the said Island shall be annexed to and form part of His Majesty's Dominions and the said Island is annexed accordingly.

2. Nothing in this Order shall affect the validity of any instructions issued by His Majesty under the Royal Sign Manual and Signet to the High Commissioner and Commander-in-Chief of Cyprus, or of any Order in Council affecting Cyprus, or of any law or proclamation passed or issued under any such instructions or order, or of any act or thing done under any such instructions, order, law, or proclamation, save in so far as any provision of any such Order in Council, law, or proclamation may be inconsistent with the provisions of any Act of Parliament which may, by reason of the annexation hereby declared, become extended to Cyprus, or to any order or regulation made under the authority of any such act or having in Cyprus the force and effect of any such act.

3. His Majesty may from time to time revoke, alter, add to, or amend this Order.

4. This Order may be cited as the Cyprus (Annexation) Order in Council, 1914.

And the Right Honourable Lewis Harcourt, one of His Majesty's Principal

- İngiltere, Osmanlı Devleti'nin Almanya safında 1. Dünya Savaşı'na katılmasını bahane etmiş ve "de facto" kararlarla 5 Kasım 1914'te Kıbrıs'ı ilhak etmiştir.
- BMM Hükümeti, 24 Temmuz 1923 tarihinde imzaladığı Lozan Barış Antlaşması 20. maddesi gereğince İngiltere'nin ilhakını tanımıştır.
- İngiltere, 10 Mart 1925 tarihinde Kıbrıs'ı Taç Kolonisi (Crown Colony) ilan etmiş ve 1960 yılına kadar adayı tek başına yönetmiştir.

Rumların Enosis Faaliyetleri

Enosis Faaliyetleri

* Kıbrıs Rumlarının Enosis ideallerini harekete geçiren ilk gelişme 1821 yılındaki Mora İsyanı, sonraki gelişme ise Yunanistan'ın 1830 yılında bağımsızlığını ilan etmesi olmuştur.

Enosis Faaliyetleri

Kilisenin aktif ve örgütlü yapısı, Rumların eğitim seviyesi, Rum basınının etkili yayınları, Yunanistan'dan gelen görevliler ve izci kuruluşları sayesinde Enosis ülküsü geniş kitleleri etkilemeye başlamıştır.

Enosis Faaliyetleri

* Rum İsyanı: 21 Ekim 1931.

* İsyanda; 38 İngiliz polis ve 30 isyancı Rum yaralanmış, 6 isyancı Rum ise hayatını kaybetmiştir.

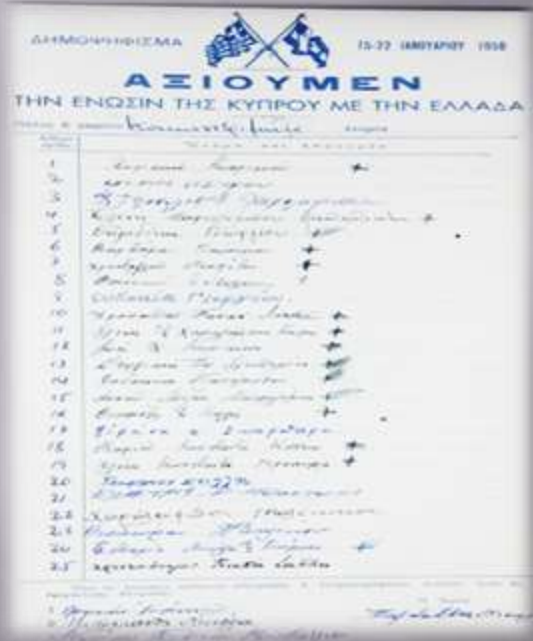
Enosis Faaliyetleri

* İkinci Dünya Savaşı sonrası; *dekolonizasyon* ve *self determinasyon* prensiplerinin BM Anayasasında yer alması, Enosis girişimlerinin yeni rotasını belirlemiştir.

Enosis Faaliyetleri

* Enosis plebisiti, 15-22 Ocak 1950 tarihlerinde yapılmıştır.

* Plebisite 224 bin 747 kişi katılmış, oyların 215 bin 108'i (%96), "Enosis İstiyorum" şeklinde olmuştur.

Enosis Faaliyetleri

* Kitium Piskoposu Michael Christodoulos Mouskos (Makarios III), 1950 yılı Haziran ayında Başpiskopos olmuştur.

Enosis Faaliyetleri

- * Başpiskopos Makarios III ile Albay Grivas 1951 yılında Kıbrıs'ta silahlı mücadelenin başlatılması konusunu görüşmüşlerdir.
- * Mücadele Komitesi (Atina/1952) silah ve mühimmat sevkiyatından sorumlu.
- * Albay Grivas, gerilla/sabotajları ön gören planını hayata geçirmeye karar vermiştir.

Enosis Faaliyetleri

* Yunanistan'daki tüm siyasi partiler 30 Temmuz 1954 tarihinde Enosis'i "Milli Dava" olarak kabul etmişlerdir.

* Yunanistan 1954 yılı Ağustos ayında Kıbrıs'a self determinasyon hakkı tanınması amacıyla BM'ye müracaat etmiştir.

Enosis Faaliyetleri

* BM Genel Kurulu'nda 16 Aralık 1954'te yapılan oylamada Yunan önerisi reddedilmiş, bu karar sonrasında Kıbrıs ve Yunanistan'da geniş katılımlı protesto gösterileri düzenlenmiştir.

Enosis Faaliyetleri

* Başpiskopos Makarios III ve Albay Grivas, uluslararası kamuoyunun dikkatini çekmek ve *self determinasyon* isteklerine destek bulmak amacıyla, 1 Nisan 1955 tarihinde “**Kıbrıs Devrimi**”nin başladığını ilan etmişlerdir.

Enosis Faaliyetleri

EOKA, 1 Nisan gecesi **Limasol**'daki hükümet binalarına patlayıcı maddelerle saldırmıştır. **Lefkoşa, Mağusa, Larnaka** ve

Enosis Faaliyetleri

- EOKA; bu saldırılarla kamuoyu üzerinde korku yaratmak, İngiliz yöneticilerini yıldırarak sağlamayı hedeflemiştir.
- EOKA saldırıları Haziran ayından itibaren Kıbrıs Türklerini de kapsayacak şekilde genişletmiştir.

Türkiye'nin Kıbrıs Politikası

* Türkiye'nin Kıbrıs Politikası (1923-1960)

- Bekleme Dönemi (1923–1950)
- Kıpırdanma Dönemi (1951–1954)
- Eylem Dönemi (1955–1960)

Türkiye'nin Kıbrıs Politikası

* Türkiye'nin bu dönemdeki öncelikleri;

- NATO'ya üye olmak,
- Batı ile kurulan siyasi, askeri ve ekonomik ilişkileri bozmamak,
- İngiltere'nin Kıbrıs'taki egemenlik haklarına saygılı olmak,
- İngiltere hakkından vazgeçmek istediği takdirde Kıbrıs'ın Türkiye'ye iadesini istemek.

Türkiye'nin Kıbrıs Politikası

- Demokrat Parti, 14 Mayıs 1950 tarihinde iktidara gelmiş ve Kıbrıs Politikasını;
  - ABD ve İngiltere ile kurulan askeri, siyasi, iktisadi, kültürel ilişkileri devam ettirmek.
  - Yunanistan'la kurulmuş olan dostluk ilişkileri bozmamak tezlerine dayandırmıştır.

Türkiye'nin Kıbrıs Politikası

* Türkiye'nin Kıbrıs politikası 1955 yılından itibaren Eylem Dönemine geçmiş ve Türkiye sorunun çözümünde rol alan taraflardan biri olmuştur.

Türkiye'nin Kıbrıs Politikası

* Kıbrıs'ta 1955-1958 yıllarında toplumlararası çatışmalar artmış, Türk Mukavemet Teşkilatı(TMT), Rum EOKA örgütünün saldırıları karşısında Kıbrıs Türk toplumunun can ve mal güvenliğini sağlamaya çalışmıştır.

23.12.2018

KIBRIS CUMHURİYETİ

'Kıbrıs Anlaşması', bugün ilân edilecek

Zorlu ile Averof
Londraya gidiyor

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin
Anayasa tasarıları İngiliz
Hükümetine varılacak

Menderes - Karamanlis dün
kısmen anlaşmaya vardılar

Averof bugün yapılacak Kıbrıs
açıklaması hakkında: "Hayırlı
bir anlaşma arifesindeyiz," dedi

Kıbrıs Anlaşması
İngiliz Hükümeti
tarafından
ilân edilmiştir.

İngiltere'nin 1958 yılı Ağustos ayında taraflara yaptığı çözüm önerisi kabul edilmiş ve görüşmeler başlamıştır. Taraflar, 11 Şubat 1959 tarihinde Zürih'te, bir hafta sonra ise Londra'da yaptıkları görüşmeler sonrasında uzlaşmaya varmışlardır.

Kıbrıs Cumhuriyeti, 16 Ağustos 1960 tarihinde bağımsızlığını ilan etmiştir.

KIBRIS CUMHURİYETİ

* Kıbrıs Anayasası, Enosis ve Taksim'in gerçekleşmesinin önünü tıkamış, Kıbrıs Türk ve Rum toplumlarının **bir arada barış içinde yaşamasını** öngörmüştür.

* Kıbrıs Anayasası; siyasi eşitlik üzerine kurulmuş, kamu ile kolluk görevlerine istihdam edilecek memur oranları (70/30 ve 60/40), 5 kazada Özerk Belediyelerinin kurulması, Garanti Antlaşması, Türk ve Yunan Alaylarının adada konuşlanması (650/950), Karma Kıbrıs Ordusunun (2000) kurulması, İngiliz Üsleri, Veto Hakkı, Anayasa Mahkemesi gibi hususları içermiştir.

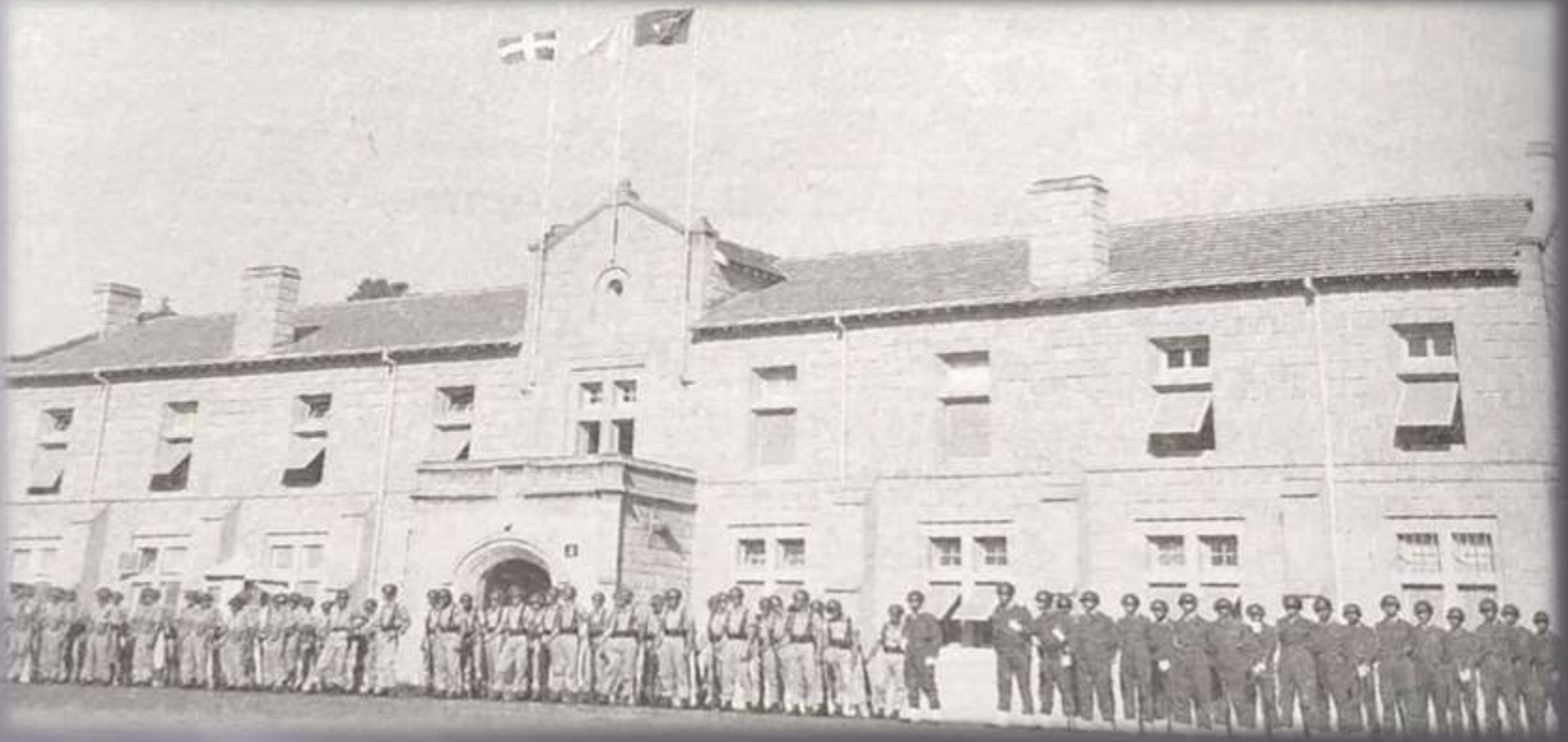

KIBRIS CUMHURİYETİ

Garanti Antlaşması;

1. Kıbrıs Cumhuriyeti herhangi bir devlet ile tamamen veya kısmen herhangi bir siyasi veya iktisadi birliğe katılmamayı taahhüt eder. Bu itibarla herhangi bir devletle birleşmeyi veya Adanın taksimini doğrudan doğruya veya dolayısı ile teşvik edecek her hareketi yasak ve ilan eder.
2. Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bu antlaşmanın birinci maddesinde gösterilen yükümlülüklerini göz önüne alarak, **Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü ve güvenliğini ve aynı zamanda Anayasasının temel maddeleriyle kurulan düzeni tanır ve garanti ederler.**
3. Ortak veya anlaşarak hareket olasılığı olmadığı takdirde garanti veren üç devletten her biri, bu **anlaşma ile kurulan düzeni tekrar kurmak amacıyla** harekete geçmek hakkını saklı tutarlar.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

1960-1963 yılları arasında Kıbrıs'ta kurulan Lefkoşa Mahkemeleri; Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs bayraklarının yan yana dalgalandığı garantör ülke silahlı kuvvet birliklerinin birlikte görev üçlü komutanlığın karargahıydı. Ancak bu ortak görüntünün varlığı uzun süreli olmamıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Cumhurbaşkanı Makarios, 4 ay önce imzalanan Anayasanın mürekkebi daha kurumadan 30 Aralık 1960 tarihinde EOKA saflarında görev yaptıkları için İngiliz sömürge yönetimi tarafından memuriyetten uzaklaştırılan Rumlara tazminat ödenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Rumlar, ayrı belediyelerin kurulmasına yönelik anayasa hükümlerinin uygulanmasını bir türlü hayata geçirmişlerdir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Sah 7 ŞUBAT 1961

Bozkurt

Her Gün 4 Sade Fiyatı 15 MİL

Türk Meclis Grubu Toplantıyı Terketti

Rum üyeler Self-Determination için Yeni- den Savaşa Hazır olduklarını Belirttiler

Meclis Kürsüsünden Türk Toplumuna Bu Şekilde Tecavüzler Yapılmaması Başkan Nasıf Müsaade Etmeye?

FEHİDİN RESMEN NEREDEN GELDİĞİ ARTIK BELLİ OLDU

Feci Trafik Kazasında İki Kardeş Hayatını Kaybetti

20 YAŞINDA GENÇ BİR KADIN AĞIR YARALI HASTAHANEYE KALDIRILDI

Hardhabay'ın arabasını dördüncü yokuşu birbu- çuk yarıntaki Mustafa'ya hiçbirsey olmadı

İnşaat Dairesi işçileri Dün Protesto Grevi Yaptılar

İŞÇİLER MAKARIOS, DR. KUÇUK VE ÇALIŞMA BAKANINA BİR MUHTIRA SUNDU

Çalışma Bakanı sanatkar işçilerin isteklerinin haklı olduğunu söyledi

Pazartesi 13 ŞUBAT 1961

Bozkurt

Her Gün 4 Sade Fiyatı 15 MİL

umlar Belediyelerin Coğrafi Taksimine Niçin İtiraz Ediyorlar ?

5 Şubata Kadar Anlaşma ve Anayasa Uygulanmalıdır

KIBRISIN İNGİLİZ ULUSLAR TOPLULUGUNA GIRMESİ KONUSU DA BİR KARARA BAĞLANMALIDIR

G. Konseyi Lumumbanın Akıbetini Tartışmayı Reddedti

MEVKUF KONGO BAŞBAKANININ ÖLDÜRÜLMESİ İHTİMALİ DURUMU BUSBUTUN KARIŞTIKTI

Katanga Hükümeti Baluba Kabilesine Karşı Harekete Geçeceğini Açıkladı

Sİlti Şekilleri Farklıdır ! ...

Rum Temsilciler Meclisi üyeleri, 1961 yılı Şubat ayında, Self Determinasyon için yeniden mücadeleye hazır olduklarını duyurarak toplumlararası tansiyonun yükselmesine yol açmışlar, diğer yandan ise ayrı belediyelerin kurulmasının mümkün olmadığını iddia ederek anayasa hükümlerinin uygulanmasını engellemişlerdir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Bakanlar Kurulunun Rum üyeleri, Kıbrıs Türk toplumunun kendi radyo istasyonunu kurmak amacıyla Evkaf Oteline tesis edeceği sistemlere izin vermeyerek, adada hâkim toplumun Rumlar olduğunu, diğer toplumların ise ancak kendi izin verdikleri haklara sahip olabileceklerinin mesajını vermek istemişlerdir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Perşembe
30
MART
1961

Bozkurt

1961 KURULUŞ GÜNLÜK MUSTAKİMLİYAT GAZETESİ YIL 10 Sayı 1775

Müdür ve Sorumlu Sahibi: İZEMAL TOKAY
Dünya Basıldığı Yer: "BOZKURT" Basınları - Adres: Güne Caddesi, Lefkoşa - Kıbrıs. Telefon: 2961 Telgraf: "BOZKURT" Faks: 11 MİL.

Temsilciler Meclisi Bugün Önemli Bir Toplantı Yapıyor Türlere Tanınan Haklar Teslim Edilmedikçe Gümrük ve Resim Kanun Tasarısı Onaylanmamalıdır

Türk Meclis Grubu Kesin Kararlar Almak Zorundadır

İstanbul'da dün saat 10'da başlayan toplantı, saat 12:30'ta bitti. Her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

YERİNE GETİRİLMİYEN VAADLAR

Çarşamba günü saat 11'e kadar yapılan toplantıda, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

KARARLIK DÜŞÜNÜLMEKTEDİR

Bu kararlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

YERİNE GETİRİLMİYEN VAADLAR

Çarşamba günü saat 11'e kadar yapılan toplantıda, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

İYİ NİYET YER TARAFI OLMAZ

Bu kararlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

Dr. Küçük, Atina Ajanlarına Beyanat Verdi

YÜZDE 70 : 30 MEMURIN NİSBETİ VE BELEDİYELER KONUSUNDAN BAŞKA HALLEDİLME Sİ GEREKEN MESELELER VAR

Türk Toplumunu ve Temsilcileri Nasıl Bir Hareket Hattı Takip Edeceğini Ciddiyetle Ele Almış Bulunuyor

Cumhurbaşkanı Yücel'in Dr. Fazıl Küçük, Atina ajanlarına verdiği beyanatı, Atina'da yapılan Türk hükümeti temsilcileri toplantısında...

"Yeni geçen konuların yürütülmesi konusunda sağlanan anlaşma, ilgili olarak Türk toplumunun ve Temsilciler Meclisinin Türk devletine ve ilgili bir hareket hattı takip edilmesini öngörmektedir."

"Yüzde 70 : 30 memurun nisbetinin artırılması ve belediyeler konusundaki başka diğer bazı konular vardır ki, Türkiye temsilcileri Atina'da görüşmeler yapıldığı takdirde...

"Temsilcilerin bugünkü kararları, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar..."

SEATO DEVLETLERİ LAOS İÇİN BİR ÖNERGEYİ DÜN KABUL ETTİ

KOMUNİSTLER FAALİYETLERİNE DEVAM ETTİKLERİ TAKDİRDE GEREKLİ TEDBİRLER ALINACAK

Seato devletleri, Laos için bir önergeyi dün kabul etti. Komünistlerin faaliyetlerine devam ettikleri takdirde gerekli tedbirler alınacak.

Bu kararlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

Bu kararlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

Bu kararlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar, her toplantıda konuşanlar...

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilan edilmesinin üzerinden 7 aya yakın zaman geçmesine rağmen Kıbrıs Türk toplumunun anayasal haklarının yerine getirilmesi için en ufak bir girişimde bulunmamışlardır. Kıbrıs Temsilciler Meclisinin Türk üyeleri, bu durum karşısında kendi siyasal ve ekonomik kazanımlarını elde edebilmek için anayasal veto haklarını kullanma kararı almışlardır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Kıbrıs Rumlarını Koruma Teşkilatı (OPEK), 25 Nisan 1961 tarihinde dağıttıkları bildiri de “Enosisin er ya da geç gerçekleşeceğini, Rumların Türklere, bir karış toprak satmamaları gerektiğini” açıklamış yeni devletin kuruluş felsefesi olan “barış içinde bir arada yaşama” prensibini kabul etmeyeceklerini ilan etmişlerdir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Türk Memurlar Kurumu Anayasa Mahkemesine yapılacak müracaatla ilgili açıklamada bulundu

Kurum, Denktaşın Dört Dava için £800-istediği Hakkındaki Haberi

Anayasa gereğince Amme Hizmetlerinde 70-30 nisbetinin uygulanmasını önlemek için Kurumlar tarafından girilen çeşitli geciktirici davranışlar karşısında Türk Memurlar Kurumunu Yüksek Anayasa Mahkemesine müracaata karar vermiş bulunmaktadır.

Bu karar gereğince, mahkemeye dört dava götürülmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu davaların ilgili olarak yerli Cumhuriyet gazetesinde, çıkan bir haberde, Rauf Denktaşın söz konusu davalar için £800 istediği bildirilmişti.

Kıbrıs hükümeti Türk Memurlar Kurumu dün yayımladığı bir açıklamada, Rauf Denktaş'ın böyle bir para istediği hakkındaki haberi yalanlamış ve durumu izah etmiştir. Açıklamada ezeltimle şöyle denmektedir.

70-30 nisbetinin uygulanması yolunda dört davanın bazı Türk memurları tarafından Yüksek Anayasa Mahkemesine

Yalanladı

götürülmesi mevzuunda son günlerde muhtelif gazetelerde çıkan yazıları bugün İcra Konseyi müzakere edip aşağıdaki açıklamayı yapmağı karar aldı:

"Mezkûr dört dava muhtelif şahıslar tarafından değil, fîilen Kıbrıs Hükümeti Türk Memurlar Kurumu tarafından açmağı karar verilmişti. Bu maksat için Sekreterliğimizi temsilen Genel Sekreter ve Genel Veznedarımız Rauf R. Denktaş Beye müracaatta bulunmuş ve Denktaş Bey bu davaları açmış tir. Bu davaların açılması için basında aksettirildiği vechile Denktaş Bey Kurumdan £800 talep etmiş bulunmuş değildir. Mafafî bu ve buna benzer davaların Kurum tarafından Yüksek Anayasa Mahkemesine götürülebilmesi için Kurum'un mevcut parasını sarfetmekten başka yollarla bir neblâşın toplan-

ması için teberrü usulü bir fon açılmasına karar verilmiştir. Sayın memur arkadaşlarımızın bu fonu destekleyecek ümidi izhar edilmektedir.

Genel Sekreter

Hatırlanacağı gibi, bu konuda verilen haber, daha önce bizzat Rauf Denktaş tarafından da yalanlanmıştı.

Ankara Valisi Küçük'ü

İsraildeki bir haftalık tatileme gezisini bitiren Ankara Valisi Genel Nuri Teoman, dün Cuma başkanı Yardımcısı Dr. Küçük'ü ziyaret etmiş kendisiyle bir süre görüşmüştür. Dr. Küçük, dün a

Kıbrıs Türk Memurlar Kurumu, 10 Eylül 1961'de anayasada hükmedilen kamuda 70/30 oranındaki memur istihdamına yönelik herhangi bir girişim yapılmadığından dolayı Anayasa Mahkemesine başvurmuşlardır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Yüksek Anayasa Mahkemesi Temsilciler Meclisinin Bir Kararını Hükümsüz İlan Etti

Cemaat Meclisine Yapılan Ek Tahsisatle İlgili Olarak Dr. Fazıl Küçük'ün Açtığı Dâva Sonuçlandı
Cemaat, Söz Konusu Kararın Anayasamın 88. Maddesi Hükümlerine Aykırı Bir Usul Takibedilerek Alındığını Belirledi

Makariosun Tehditlerine Azimle Cevap Verildi

Baklarımızdan En Küçük Bir Fedakârlık Yapılmıyacak

Makarios'un Beyanını, Meşrutî Nizamı Bozmak ve Anlaşmalara Saygı Göstermemek Gayesinin İfadesidir

TÜRK CEMAATİNDEN AZINLIK OLARAK BAŞEDİLMESİ TEŞEŞUF ŞAYANDIR

Cumhurbaşkanının Zecri Tedbirler Alma Tehdidini Hakk Değil

Ankara - Lefkoşa Yolunda Bir Uçak Düştü

ANKARA 22.12.61 (İHA) - Ankara'da saat 12.30'ta Ankara - Lefkoşa yolunda bir uçak düştü. Uçak, hava şartları nedeniyle görüşün azalması sonucu düştü. Uçakta bulunanlar arasında 10 kişi vardı. Uçak, Lefkoşa'da düştü. Uçakta bulunanlar arasında 10 kişi vardı. Uçak, Lefkoşa'da düştü. Uçakta bulunanlar arasında 10 kişi vardı.

Anayasa mahkemesi, 16 Aralık 1961 tarihinde Kıbrıs Türk Memurlar Kurumunun yaptığı başvurusunu kabul etmiştir.

Makarios, 20 Aralık 1961 tarihinde Anayasa Mahkemesinin kararını kabul etmediğini, 70/30 oranının uygulanmayacağını, Kıbrıs ordusunun kurulmasının geciktirileceğini ilan etmiştir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Perşembe
21
ARALIK
1961

Bozkurt
KURULUŞ
1951
GÜNLÜK MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

MAAD TARAFINDAN SAYISAL DEĞERLENTİRİLMİŞ

YIL: 11
SAYI: 2036

Müdür ve İmtiyaz Sahibi: CEMAL TOĞAN

Ortadoğu Başlıkları Yeri: "BOZKURT Basımevi" Telgraf: "BOZKURT" Telefon: 2851 Adres: Gırtlak Caddesi, Lefkoşa — Kıbrıs, Flyette 18 Mİ.

TEMİZ
SALIM
EKONOMİK

Bundan Böyle Mahkeme Kararı Gösterilmediği Takdirde

EVLERİMİZE MÜDAHALEYE MÜSAADE YOK!

Rum Memurların, Türklere Reva Gördükleri Muamele Toplumumuzun Sabrını Tükediyor!

LAPTA USULÜ BİR ARAŞTIRMA, RUM KÖYLERİNİN DURUMUNU MEYDANA KOYACAK

Geçen Cumartesi günü Lapta'da bir Türkün evini Rum polislerin kanıma aykırı bir şekilde aradıkları, ve evi kazarak narazı uğratmaları karşısında Türk Cemaaati' arşında vuku bulan hoşnutsuzluk devam etmektedir.

PROTESTO TELGRAFLARI
Bu cümleden olmak üzere Cumhurbaşkanı Yardımcısı Dr. Fazıl Küçük'e birçok teşekkür.

memurlarının anayasa altındaki haklarını muhafaza edilmesi için Anayasa'ta öngörülen Türk ve Rum emniyet kuvvetleri eşit muameleyle işleri tutulmuşlardır müddetle memleketin emniyetinin sağlanması için çalışacaktır.

ACIKLAMA
Son Lapta bülteni de göstermektedir ki Türk Cemaaati olarak bize reva gördükleri muamele kar-

şısızdır. Demek oluyor ki elinizde mahkemeye verilmiş bir araştırma mahabası olmayan bir polis evimizi sokmakta haklıdır.

RIZA GÖSTERİLMİYECEK
Bundan böyle tavırların esasını bulunan evlerimiz mahkemeye kararını gösterilmeksizin polis müdahale etmesine razı gösterilmeyeceğiz.

TURK OLMASI GEREKMEYDİ!
Lapta karışık bir köydür. Fakat burada bir Türk evini hedef tutan bir yoklama, bu maddeyi mülk ve ruhanî haklarını korumak için icap ettirir.

Lapta'da Türk mahallelerinde bir Türkün ait bir evi yoklamaya güven polisin müdahale etmesi Türk olmanın icap etmemektedir.

ENTRİKALAR
Türk cemaaati'ne bulanık suça bulaşmamak sevdiği yoktur. Ancak bu sularda öteden beri çıngırak olan Rum cemaaatinin burluğun ne gibi entrikalar döndürmekle olduğunu birden fazla kendiler bilirler.

SABIR!
Yine burada, sizlerimize sun-

RUM KÖYLERİ
Öğün geçiyor ki bir Rum köyünde masatli polislerin Rum halkı ellerindeki silahlarla tehdit edip birbiri vız ve cesareti işli tutulmuşlar.

Somaksız kadar hiçbir Rum köyünün, tek bir evinin, ne polis tarafından taharrü edilmiş veya sekmesinin sorguya kılınmış vakti olmamıştır.

Ümit ederim bütün ada-

Kıbrıs Türk toplumu da polisiye uygulamalarla baskı altına alınmaya başlanmış, Lapta'da yaşayan Kıbrıs Türkü bir vatandaşın evinin sabahın erken saatlerinde baskın şeklinde aranması evinin bahçesi dahil birçok yerinde kazı yapılması bu dönemde yapılan toplumsal baskıların en çarpıcı örneği olarak öne çıkmıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Perşembe
11
OCAK
1962

Bozkurt

KURULUS
1951

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

YIL: 11
SAYI: 2055

Telefon: 2951 Adres: Girne Caddesi, Lefkoşa — Kıbrıs, Fiyatı: 15 MİL. Düzülmüş Basıldığı Yer: "BOZKURT Basımevi" Telgraf: "BOZKURT"

GÜVENEBİLİRSİNİZ

Türkiye, Adadaki Son Durumla ilgili Teşebüste Bulunacak Makarios, Keyfi Kararlarda Devam Edeceğini Tekrar Teyid Etti

GARANTİ DEVLETLERNE VEYA ULUSLARARASI TEŞEKKÜLLERE ŞİKÂYETİ OLANLAR MÜRACAAT ETSİNİMİŞ!

Makarios'un son zamanlarda beyanları ve keyfi kararları yüzünden Kıbrıs diplomatik ortamında yeniden ön plana çıkmıştır. Makarios'un Türk hükümeti ve anayasasının bazı maddelerini hiçe sayarak aldığı kararlar, bilhassa Kıbrıs Anayasası'nın bazı maddelerine göre, Türkiye Dışişleri Bakanlığı tarafından eleştirilmiştir. Ankaradan alınan haberlere göre, Türkiye Dışişleri Bakanlığı, buradaki durumla ilgili bütün detayları elde etmiş olup, Kıbrıs hükümeti nezaretinde siyasi teşebbüsle-

Bu arada, yabancı devletlerin Kıbrısın bugünkü durumu yakından takibettikleri ve gerektiği takdirde, arabuluculuk yapmaya hazır oldukları bildirilmektedir. Öte yandan yetkili kaynaklar Kıbrıs Anayasası'nın bazı maddelerinin tekrar gözden geçirilmesini talep niyetinde olduğunu dair Cumhurbaşkanı Makarios'un verdiği demeçle ilgili bazı neşriyatı ve bu revizyonu tatbik mevkisine koymak için takip edilecek usul-

devletin mevcudiyetini ve garantör devletler tarafından deruhne edilen devletin çalışmasını tebliğe soktuğunu ileri sürmektedir.

Öte yandan bizzat Cumhurbaşkanı Başpiskopos Makarios da Atina Haberler Ajansı'na bu konuda milletlerarası sahadatı faaliyete geçmek niyetinde

olup olmadığının dair bir sorusuna cevaben şöyle demiştir: "Kıbrıs sahadatı faaliyete girmekte devam edeceğim. Milletlerarası alanda varan şikâ-

yetli olanlar faaliyet gösterin. Ne garantör devletlere, ne de milletlerarası bir teşekküle başvurmam için hiçbir sebep görmüyorum."

Dikelyadan, Bütün Adaya Yayımlanabilecek Bir Verici Cihaz Çaldı

Son zamanlarda, verici tel cihazları ve silâh gibi önemli hayatta ilk yarı olmayan

Gayri resmi haberlere göre söz konusu cihaz, yüksek bir yere konduğu zaman, bir

Kıbrıs'ta Rumların tek taraflı olarak yapmış olduğu ve anayasayı ihlal eden karar ve tutumları karşısında Türkiye, harekete geçmeye karar vermiştir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Kıbrıs Rumlularının girişimleri sadece siyasi düzeyde kalmamış, 1962 yılından itibaren silahlanma faaliyetlerine de yönelmişlerdir. Kıbrıs Cumhuriyeti İçişleri Bakanı Yorgacis liderliğinde kurulan örgütler, silahlanma faaliyetlerine ilave olarak Yunanistan'da gönderdikleri Rum gençlerin askeri eğitim görmeleri de sağlanmıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

İçişleri bakanı Yorgacis, Limasol'da eski EOKA'cılara hitaben yaptığı konuşmada; EOKAcıları mücadeleye davet etmiş, Türkleri barbarlıkla suçlamış, Kıbrıs'ta anayasal düzeni bozanların Kıbrıs Türkleri olduğunu iddia etmiştir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Rum Gençlik Teşkilatı OPEK, 21 Şubat 1962 tarihinde okullara dağıttığı bildiride, Türk düşmanlığını körüklemiş, Türklerle alış veriş yapan Rumların cezalandırılacaklarını duyurmuş ve Kıbrıs Türk toplumunu izole ederek adadan göç etmelerini sağlayacak koşulları yaratmaya çalışmıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Yunanistan'ın bağımsızlık günü olan 25 Mart'ta Lefkoşa'daki **Bayraktar ve Ömeriye camileri bombalanmış**, adeta Kıbrıs Türk toplumuna gözdağı verilmek istenmiştir: Ancak hem Türkiye hem de Kıbrıs Türk toplumu bu saldırılar karşısında **sakin kalmayı** başarmışlardır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Pazartesi
2
Nisan
1962

Bozkurt

KURULUS
1951

GÜNLÜK MUSTAKİL SİYASİ GAZETE

YIL: 11
SAYI : 2134

Müdür ve İmtiyaz Sahibi: CEMAL TOGAN

Özellik Basıldığı Yeri: "BOZKURT Baamev", Telgraf: "BOZKURT" Telefon: 2951, Adres: Girne Caddesi, Lefkoşa-Kıbrıs. Fiyatı: 18 MİL.

KA MÜZESİ'NİN MÜDÜRÜ, MAKARIOS'UN ÖNÜNDE YAPTIĞI BİR KONUŞMADA DEDI Kİ:

Makarios İle Diğenis, Enosis'i Tamamlayamadılarsa da, Bu İ Tamamlayacak Birçok Makarios ve Diğenis Çıkacaktır. ”

İstesek de istemesek de Enosis, Gerçekleşecekmiş !

Anın faaliyete geçişinin yıldönümü dolayısıyla Muzesi Kibrisi Büyük- çelci Delivanis de hazır bulun- maktaydı.

İsli Başkanı Gülvkoos Kirişis, Yunanistan'ın Kibrisi Büyük- çelci Delivanis de hazır bulun- maktaydı.

GEÇİT RESMİ

Kıbrıs Rumları, Feneromemi kilisesinde yapılan dini ayiniden sonra başta eski EOKA'cılar bir çok kurumun temsilcileriyle öğ- renciler olmak üzere Metakosa Meydanı'nda bir geçit resmi

Jerinde de bu gibi törenlerin düzenlendiği öğrenilmiştir. Öte yandan Leymosun yakı- nında bir villânın bodrum ka- tında EOKA lideri Grivas'ın iki buçuk gün mücadeleyi gizli- ce yönettiği saklanması yeri önünde bir tören yapılmış ve bu yer, halkın ziyaretine açılmış- tir.

PROGRAMLAR

hakkında bir konuşma, marşlar, EOKA'cılar anlatan bir konuş- ma, EOKA mücadelelerinden sahneler sunulmuştur.

ENOSIS

Dün akşam A.E.N.' adında yeni bir Rum Milli Gençlik Gücü Teşkilâtı, Türk Mahal- lelerinde broşürler dağıtmış-

nunda şöyle denilmektedir : "Bizi durdurmayı hiçbir şey başaramaz. Efendiler (Türk- ler) bunu iyi öğrenmelidirler. ENOSIS, isteseler de isteme- se'ce de olacaktır."

Bu broşürden başka Lei- koşa Mücahitler Cemiyeti de "Makarios - Diğenis" ibare-

Rum Milli Gençlik Kulübü (AEN) Türk mahallelerde dağıttığı broşürde, «...bizi durdurmayı hiçbir şey başaramaz. Türkler bunu iyi öğrenmelidirler, ENOSIS isteseler de istemeseler de olacaktır...» ifadeleri yer almıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Anayasada amir hüküm bulunmasına rağmen, Makarios ve Dr. Küçük arasında yapılan görüşmede «Ayrı belediyeler kurulması» konusunda uzlaşmaya varılamamıştır. 2 Ocak 1963 tarihinde Bakanlar Kurulu Rum üyelerinin oylarıyla “Türk Belediyelerin Kurulmasını” engelleyen karar alınmış, Türkiye 3 Ocak’ta nota ile alınan bu kararı protesto etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 9 Ocak 1963 tarihinde Kıbrıs konusu ele alınmış, “Kıbrıs antlaşmalarının bozulması halinde Taksim’in tekrar gündeme geleceği” kararlaştırılmıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

CUMARTESİ
26
O C A K
1963

ST. Mesûdye Sokakı
LEFKOŞA - KIBRIS
Tel: 2970 - P.B. 887
Telefon: AEDİ
KURULUŞ TARİHİ
1943
YL: 1 SAYI: 173
FİYATI 10 MİL.

A K İ N

BAĞIMSIZ GÜNLÜK SABAH GAZETESİ
İhtiyas Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: KEMAL AEDİCİ

SENZİTLİK
MÜHÜR
PEK
YAKINDA
ÇIKIYOR

V A H Ş E T !

Kıbrıs'ı kana boyamak isteyen alçaklar tarafından

BAYRAKTAR Camii

Y i n e Bombalandı

Türk cemaati sukûnetini muhafaza edecek

Bayraktar Minaresi, şüpheli infilâhten sonra

İçişleri Bakanlığı Devlet adına olayı tel'in etti

Mayıs 1962 tarihinde, minaresinin aynı noktasında tahribedilen de putlanmıştır. Mütevazut Türkler tarafından minare, önce süfer yabata

zi görülmüştür.

Bombalar ve Müzakereler
Dr. Kılıç, inf. Ak ma

bir tertip odasına, fakat Kıbrıs Türkünün tahrik - ten kanunlarına abla

Kıbrıs halkı bir bütün olarak bu tahrik karşın - da bu gürültülü karıştı

1963 yılı Ocak ayının son günlerinde Lefkoşa'daki Bayraktar Camii bir kez daha bombalanmıştır. Kıbrıs Türk toplumunun manevi dünyasına yapılan bu saldırı Türklerin de benzer eylemlere girişmeleri yapmalarını sağlamayı ve Kıbrıs'ta toplumlararası çatışmayı başlatmayı amaçlamıştır.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

SALI
2
NİSAN
1963

Adres:
97, Meclîye Sokakı
LEFKOĞA - KIBRIS
Tel: 3870 - P.E. 987
Telgraf: AKIN
KURULUŞ TARİHİ
1960
YIL : 2 - SAYI : 237
PLATÖ : 18 MİL

AKIN

BAĞIMSIZ GÜNLÜK SABAH GAZETESİ

İhtiyas Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: EYMAL AKINCI

YORGACI'YI TENKİDE DEVAM
EDERSE ÖLDÜRÜLECEKİMİŞ
Lefkoşa'da yayınlanan hâfızlık
"Savaşçı" gazetesinin Müdürü Fa-
nos Konstantinidis, Kıbrıs'ın Yunan
gücü' tenkide devam ettiği takdirdi
öldürüleceğini bildiren bir teblih mek-
tubu almıştır.
Fanos Konstantinidis, tedbir
kampesyonu zamanında Gıvas'a yer-
kin olan Eöka idarelerinde çalıştı.

Son yaptığı çok tehlikeli ve mes'uliyetsiz konuşma üzerine Denktaş Makariosu İSTİFAYA Davet Etti

Bu adada Türkler de bir gaye uğrunda çarpışmış ve
daha fazla can kaybına uğramışlardır

Dün bir basın toplantısı yapan Türk Cemaat Meclisi Başkanı,
Cumhur Başkanı Makarios'un dün (31 Mart 1963) irad ettiği OHEN
nutkunu şiddetle tenkit etmiştir.
Rauf R. Denktaş, sözlerine bu nutkun Türkler tarafından infiale
tarafından söylenecek başlamış ve şöyle devam etmiştir:

diğer demektir. Bunlar tehlikeli
olduğu için Türk idaresinde
ve Anayasa mahkemeleri gibi işle-
rinde yerleşiminde olan milletler
ve bunlar arasında kalırsın gibi kon-
sultasyon yapılmıştır. Makarios
bu nutku yeni zamanda, Makarios

Türk Milletvekilleri Klir idis'e Cevap Verdi

Eğer bizden enosis yoluna...

1 Nisan 1963 tarihi Kıbrıs'ta olaylar yeniden başlamış, adanın her yerinde bombalar patlamış, Türk Cemaat Meclisi Başkanı Denktaş, Enosis lehindeki konuşmalardan dolayı **Makarios'u istifaya** davet etmiştir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Kıbrıs Anayasa Mahkemesi Başkanı Alman Profesör Forstoff, 25 Mayıs 1963 tarihinde Rumların anayasa dışı faaliyetlerde bulduklarını ve bu konuda yapılan uyarıları dinlemediklerinden dolayı **istifa** etmiştir. Bu istifa Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının işlerliğinin kalmadığını ve anayasal düzenin bozulduğunun en somut göstergesidir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

- 20 Temmuz 1963: Rumlar Larnaka'da 6 Türk'e silahla saldırmışlar,
- 28 Temmuz 1963: İçişleri Bakanı Yorgacis “**bütün kuvvetlerin milli vazifenin tamamlanmasına yöneltilmesi**” çağrısını yapmış,
- 5 Ağustos 1963: Makarios, “**Zürih ve Londra antlaşmalarını emrivaki ile imzaladığını, Anayasanın tadilinin kaçınılmaz olduğunu**” ifade etmiş,
- 13 Ağustos 1963: Türkiye Dışişleri Bakanı, Rumların girişimlerinin kabul edilemez olduğunu açıklamış,
- 16 Eylül 1963: Makarios, Kilisede yapılan ayin sırasında “ **Türkler istese de istemese de Anayasanın değişeceğini ve buna kimsenin karışamayacağını**” söylemiş,
- 5 Aralık 1963: **Makarios Anayasanın 13 maddesinde değişiklik yapılmasını isteyen önerilerini garantör devletlere bildirmiştir.**

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Cumhurbaşkanı Makarios'un Anayasa değişiklik teklifi;

1. Kıbrıs Cumhuriyetinin Devlet Başkanı ve Devlet Başkan Yardımcısının **Veto hakkı** kaldırılmalı,
2. Kıbrıs Cumhuriyetinin Devlet Başkan Yardımcısı, Devlet Başkanının geçici yokluğunda ya da görevini yapamaz hale gelmesi halinde Devlet Başkanına vekalet edebilmeli,
3. Temsilciler Meclisinin Rum Başkanı ve Türk Başkan Yardımcısı, şimdiki gibi Başkanın Meclisin Rum üyelerince ve Başkan Yardımcısının Meclisin Türk üyelerince değil, Meclisin genel oylarıyla seçilmelidir.
4. Temsilciler Meclisinin Başkan Yardımcısı, Meclis Başkanının geçici yokluğunda ya da görevini yapamaz duruma gelmesi halinde Meclis Başkanına vekalet edebilmeli,
5. Bazı yasaların Temsilciler Meclisince yasalaşması için **ayrı çoğunluklar gerektiren anayasa hükümleri** kaldırılmalı,

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

Cumhurbaşkanı Makarios'un Anayasa değişiklik teklifi;

6. Birleşik Belediyeler kurulmalı,
7. Adliye yönetimi birleştirilmeli,
8. Güvenlik Kuvvetlerinin polis ve Jandarma olarak bölünmesine son verilmeli,
9. Güvenlik Kuvvetlerinin ve Savunma Kuvvetlerinin personel mevcudu yasayla belirlenmeli,
10. Kıbrıs Rum ve Türklerin memuriyet ve Silahlı Kuvvetlerdeki bileşimi Rumlar ve Türklerin nüfus oranına göre olmalı,
11. Memuriyet Komisyonu üyelerinin sayısı 10'dan 5'e düşürülmeli,
12. Memuriyet Komisyonunun tüm kararları basit çoğunluk esasına göre alınabilmeli
13. Rum Cemaat Meclisi feshedilmelidir.

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

- Kıbrıs Türk liderliği, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesini deđiŐtirilmesi ve Enosisin gerçekteŐirilmesini öngören deđiŐiklikleri reddetmiŐtir.
- Bunun üzerine İçişleri Bakanı Yorgacis'in hazırladığı ve Kıbrıs Türklerinin yok edilmesini içeren **Akritas Planının** uygulanmasına karar verilmiştir.
- Yorgacis'in takma adı olan Akritas planının **hedefi; Kıbrıs Türk toplumunun Zürih/Londra Antlaşmalarıyla elde etmiş olduğu ayrıcalıkların ortadan kaldırılması ve nihai amaç olarak da Enosisin gerçekteŐirilmesidir.**

1960-1963 YILLARINDAKİ GELİŞMELER

- EOKA, Akritas planı doğrultusunda 3 Aralık 1963 tarihinde Lefkoşa'daki Markos Drakos heykelini havaya uçurmuş, Kıbrıs Rum liderliği eylemin sorumlusu olarak Kıbrıs Türk toplumunu suçlamış ve toplumsal gösteriler başlamıştır.
- Kıbrıs Türk liderliği, 6 Aralık 1963 tarihinde Cumhurbaşkanı Makarios'un anayasa değişiklik tekliflerini reddetmiş ve Cumhurbaşkanının önerisine verilecek cevap üzerinde çalışmaya başlamıştır.

KANLI NOEL SALDIRILARI

CUMARTESİ
21
ARALIK
1963

Adres
87, Mersisye Sokakı
LEFKOŞA - KIBRIS
Tele: 8870 - P.K. 887
Yayıncı AKIN
KURULUŞ YAKULI
1963
YIL : 2 - SAYI: 497
FİYATI 18 MİL.

AKIN

BAĞIMSIZ GÜNLÜK SABAH GAZETESİ

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yürüt. NİĞALİ; İZMİL AKINCI

KUÇUK TRAFİK SUÇLARI İLE İLGİLİ
KANUN HESMİ GAZETEDİ

YATINLANDI

Küçük trafik suçlarına Bahadır-
me davasında cezalandırılmaması dergisi
adına Kanun, Resmî gazetesinin son nü-
sasında yayımlanmıştır. Kanun, İleri-
de Bakanlar Kurulu'nun teklifi ve ilân
edilmesi üzerine yürürlüğe girmiştir.

BU SABAH 2.30'DA

Lefkoşa'da Kanlı Olaylar Vukubuldu

ÖLENLER VE YARALANANLAR VAR

LEFKOŞA'DA BİR EV
ÇOKTU

Bu akşam saat 7.20'de
Bogazın Aylaka mahalle-
sinde ve Kar'lı Loran so-
kularının kesiştiği yerde
iki katlı bir evde kanlı
olaylar vukubuldu.

Bu sabah saat 2.30'da
Lefkoşa'da Ermi sokakında
eserengiz vurma olayları
vukubuldu. Bu Türk vuru-
şu ile öldürülen bazı kim-
seler ise ağır veya hafif su-
rette yaralanmıştır.
Ölen Türklerden biri Za-

masına sebep olmuştur. Bu
anda bütün şehir halkı aya-
ğa kalkmıştır. Bu sırada
Tahtakale mahallesinden
gelmekte devam eden müb-
tedil silâh sesleri ve bazı
ryumalar halkın heyecanını
son hadine etkilemiştir.

hinden yaralıdır.
Mihalis Sarvas adında
bir Rum Polis tes-
timentosunda vukubul-
duğu kesin olarak tespit
edilmesine de silâh gıyım-

miş bazı Rum Polislerin al-
tı Türk'ü ayağa kalkmaya
kalkışmaları sırasında ve
Türklerin yaklaşması kabul
etmemeleri üzerine Polisler-
in ateş açması neticesinde
vukubulduğuna dair bu

haber alınmıştır.
Polis bu hususta hiçbir a-
çıklama yapmamıştır.
Olayların vukubulduğu
bu mahalle, sıkı Polis kor-
dona altına alınmıştır.
Hiç kimse olay mahalline

yaklaşmamaktadır. A-
tastık Mevlatındaki Polis
kuvvetlerinin bölgede ve o-
lay mahalline yakın yerler-
de kalması tahmin edilmiştir.
Lefkoşa'da çok gergin
bir hava esmektedir.

BAKANLAR SEL
BÖLGESİNDE

Başbakan: Bakanlar A-
H. Onat'la, İmar ve İskele
Bakanı H. Müncüoğlu, bu
sabah Bandırma'ya gelmiş-
lerdir.

Bakanlar Bandırma'da
kısır bir süre kaldıktan
sonra, Balıkesir Valisi ve
sevkiat genel müdürleriyle
birlikte, sel felâketine uğ-
rayan alanlarda incelemeye
başladılar. İnceleme sırasında
Gönen ve Biga ilçelerine git-
mişlerdir. Yıl boyunca sel
den zarar gören bölgeleri
gezen Bakanlar sel felâketi-
neden ve tedbir müesseselerinin
vukubulduğu zararlar-
ının giderilmesini için ilgililerle
gerekli emirleri vermişlerdir.

TIP AZETLERİ
CALINDI

Limonada Akademi Kışkı

Yorgacis'in kontrolündeki Rumlar, 21 Aralık 1963 tarihinde Kıbrıs Türk toplumuna yönelik saldırılara başlamışlar, Polis teşkilatında görevli Türklerin silahları, saldırılardan önce, İçişleri Bakanı Yorgacis'in talimatıyla ellerinden alınmıştır.

- Saldırılarla eş zamanlı olarak Lefkoşa'daki Türk köyleri yakılmaya başlanmış, çok sayıda Türk kendilerini güvende hissedecekleri yakınlarının yanına göç etmek zorunda kalmıştır.

KANLI NOEL SALDIRILARI

- Türkiye, 23 Aralık 1963'te İngiltere ve Yunanistan hükümetleri nezdinde saldırıların önlenmesi için harekete geçmiş ve bu girişim sonucu üç ülke ortak bir bildiri yayınlamasına rağmen saldırılar durmamıştır.
- Saldırlar sonrasında Türkiye, Garantörlük hakkından dolayı Kıbrıs'a müdahale etme hazırlıkları yaparken Kıbrıs Türk toplum lideri Dr. Küçük yaptığı çağrıda, Türk halkının sükunetini korumasını ve sakin kalmasını önermiştir.

KANLI NOEL SALDIRILARI

- Rum saldırılarıyla birlikte, Kıbrıs Türk toplumunun temel yaşamsal alanlarına da müdahaleler yapılmış; Türk mahalle ve köylerinin elektrik ve suları kesilmiş, telefon ve telgraf hatları tahrip edilmiş, saldırılarda ağır yaralanan Türklerin kan ihtiyaçları Rum doktorların engellemeleri sonunda giderilememiştir.

KANLI NOEL SALDIRILARI

- Lefkoşa'da 24-25 Aralık 1963 gecesi, "Kumsal" bölgesine baskın yapan Rumlar, Kıbrıs Türk Kuvvetleri Alayı'nda görev yapan Tabip Binbaşı Nihat İlhan'ın üç çocuğunu ve eşini saklandıkları banyo küvetinde katletmişlerdir

- Türkiye garantör ülke olarak İngiltere ve Yunanistan'a ortak müdahale yapılması için başvurmuş, olumlu cevap alamaması üzerine tek taraflı müdahaleye karar vermiştir. Katliamı durdurmak amacıyla Türk jetleri 25 Aralık 1963 saat 14:00'ten sonra Lefkoşa üzerinde bir ihtar uçuşu yapmıştır. Türk Alayı da karargâhından çıkararak Lefkoşa'nın Türk kesimini korumaya almıştır.

KANLI NOEL SALDIRILARI

SONUÇ:

21-25 Aralık 1963 tarihlerinde yaşanan çatışmalar sonucunda sadece Lefkoşa'da tespit edilen Türk şehitlerin sayısı 92, yaralıların sayısı ise 475 olarak belirlenmiştir. Kıbrıs Türklerini yok etmek amacıyla başlatılan bu olaylar tarihe "Kanlı Noel Olayları" olarak geçmiştir.

Türkler Rum saldırıları neticesinde buldukları yerleşim birimlerinden göç etmiş ve büyük bir bölümü Lefkoşa'nın Türk kesimine sığınarak güç koşullarda yaşamak zorunda kalmışlardır.

- Saldırlar sonrasında; Türk milletvekilleri, kamu yöneticileri silâh zoru ile görevlerinden uzaklaştırılmış böylece Kıbrıs Cumhuriyeti bir Kıbrıs Rum Devletine dönüştürülmüştür.

ARZ EDERİM